

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 16.

Trefchdeenā, tannī 22. Aprilī (4. Mai).

1870.

Latweeschu Awises lihds ar faweeim veelikumeem mafka par gaddu 70 kap. fudr.

Velgawa pefuhstoht 1 rubl. f.
 zittur aissuhstoht ta lappa ween: 70 kap. f.
 ekspedizija: 19½ kap. f.
 pasta nauda: 10½ kap. f.

pawissam: 1 rubl. f.

Kas us fawu nahdu apstelobs 24 exemplarūs, wehl weenu dabuhs klaht parvelli. Ja-apstelle: **Velgawa** anischiu nammā pee **Danielschewski**, Mihga pe **Daniel Minus**, teatera un wehvera eelas stuhei un pee **Dr. Buchholz**, leelā Mefander eelā Nr. 18. Wissi mahzitaji, slohmeisteri, pagasta valdītāji, skribwexi un zitti tautas draugi teek lubgti, laj laffitajem apghāda apstelleschanu. — Redakteera adresse: Pastor **Sakranowicz** Luttingen, pr. **Fravenburg**, Kurland.

Nahditajs: Duschadas finnas. Saimneesibas padobni. Par raddineku fayrezzeschanobs. Wehl weena fuhdsiba. Kā duschureis eet kad zittu us soħbu. Wilks un pjanneeks. Ne-ej par neekeem fuhdscht! E! kur latmigs brihdīs. Baggatais vibris Amerika. Kurši leelabs kungs? Grahmata **Wiegribbam**. Wisjaunakas finnas. Atbildas. Lubibas un pretschu tirgu. Studdinafchanas.

Duschadas finnas.

No eksfememē.

Kursemmes ugguns drohsch. beedriba nospreeduſt, ka pa teem 3 gaddeem no Jurgeem 1870 lihds 1873 offekranz mafkai buhs buht 50 kap. ik no 1000 kap. tahs aprehkinatahs summas, kas eedohtahs grahmatas heidjamā rindā pefibmeta. Katus apdrohschinahs laj pats fawu mafku isrehkina un lihds 23. April us nahloschu gaddu eepreſschu eemafka; kas to aiskawe, tam strahpe jamafka; kas lihds 14. Juni wehl nau aismafkajis, tohp no ruseem isdsebħst.

— Kursi. kredit beedriba pehz schi gadda sapulzes spreduuma nems sowā drohschā glabbaſchanā orri wissas nandas grahmatas; atlihdsfinaschanas par to tapē nemta par 100 r. wehet. 5 kap.

200 "	7
300 "	9
1000 "	20

par katu tuhfsot i warahk pa 10 kap. klaht.

S.

Par Leepajas jounu taisfamu dselszeltu Wahzu awises dohd schahdas finnas: No pat dselszella opstipri-naschanas darbs eesahzees, un it seemas laika nau pawissam apstahjees. 223 offes dselsu reeres irr pefwestas un fawā weetā nolikta. Prečsch muhreschanas irr pefwesti: akmini, žements, steegeki, aptehsti grunts akmini preefesch tiltu taisfchanas, kerras un zittas leetas fataſitas. Prečsch tilteem par leelakahm upvehm, kā: **Weiſja**, **Wente** un **Wardawa** pahlī jau eerammati. Dselses fermes preefesch 67 maseem un 9 leeleem tilteem irr jau Warschawā pee Rau f. apstelletas. 265 tuhfs. sliegſchni irr jau us lihniu nodalliti. Schkeenes Englantē

apstelletas, buhs wissas lihds 1. Juli gattawas. No apstelletas faiſla jau 68 tuhfs. pudi us Klaipedu un 312 tuhfs. pudi us 5 damsluggeem us Leepaju atwesti. 8 wakts namminī gattawi, zitti taisfami. No teem 39 Parisē apstelleteem ratteem 9 jau gattawi, 6 buhs eeksch Juli 1870 un 24 pawaffari 1871 gattawi. 20 zitti ratti irr Kreewusemmē apstelleti. Rattus preefesch pretſchun wieschanas gaidihs no Berlihnes 11, no Hamburgas un Elbinas pilfehta 425; — waldischana wehl 433 waggonus Warschawā apstelleschoht. — Scho ruddeni jau ūkeenes likschoht zellam. No schihm finnahn laffitajs, redsi, ka dselszella waldischana ir seemā roħkas nau klehpī turrejusi, bet wissu fagahdajusi, laj darbs warretu tſchakli weiktes. Bahnuſis pee Leepajas, kam ruddeni grunts almini likka, arri jau eefahkts.

No Skohdas pusses, Kursemme, 6. April. Brangais 19 nedelu wezzais fneegs bes leetus un bes pluddeem — ar fauli ween, nobeidsahs 25. Merz, un agti pahrnabza schogadd pehrkonis; jo 3. April meħs to d'sirdejam pirmoreis — pee 10 grubu filta gaisa. Peħz schi pirma leelaka leetus ruðiſchi, kas rahdahs seemu labbi mittuſchi, eetinnahs falla apfeggā — un taisfahs preezigi augt; — bet agrais pehrkonis — meħds auftas deenas, fallu un fneegu atnest. — Raj Deewi doħd labbu pawaffari!

E. F. S.

Nelaimigi notikumi is **Grobinas** aprinka. 26. Februari tappa Durbē no weħja d'sirnawu spahra nosifsts meldera sellis, jauns zilwels. Wiesch bij gahjis zaur taħbi durwiħm, kur spahra gorram gahjuſchi, fitteens bijis tik speħzigs, ka sellis no ta trahpihs us weetas fawu gorru islaidis. Daudsi schi winna lohti nosħeħlo, jo bijis ihxi goħda zilwels. — Prečsch kahdahm deenahm arri Medses muisħa ta nelaika meldera atraitne, kas fawwibha weetā tais d'sirnawas d'sħiħwoja, few gallu darrijsees un alkā nosħiżinajusees. — To sħeħtu nakti us 29. Merz nodegga kroħna Talsu Nagħukroħgs lihds ar stalli, kas tuwu klaht bija. Ugguns nakti ppepeschi is-

zehlees un drihs par abbahm ehkahn isplehtees. Par laimi ar pasti pastabban gaxom braukuschi un eedishwotajus uszehluschi, zittadi arri fchee buhtu sadegguschi. Krohga meita glahboht masu behrnianu no leesinahm no kahda kohka effoht eewainota. 1 sirgs un 1 gohws sadegguschi. Krohga arri bohte bij eriketa, kur dselñ, fahli un zittas prezzes pahrdewa un labbibu pirkla. Pretschu labba teesa bijusi sawesta, tahs wiffas sadegguschas un arri no zittahm mantahm uelos ne-effoht glahbis. Chlos effoht bijuschas apdrohshinatas. Laj Deews eeprezzina nabaga nodegguschohs un tuvalu sirdis lohza us tam ka behdi-geem valihdsibu fneeds.

K. S.

Illustre 25. Mai preefsch Gehrpils aprinka buhs darba sirgu rahdischana ar gohda makjahm preefsch kreet-neem audsinotajeem. Kas sawus pascha audsinatus sirgus gribb pulla west, tam minnetä deenä preefsch pus-deenas jameldahs pee Krumm funga Illustre un japeeneess pagasta waldishanas apleezinashana, ka pats sirgu audsinajis. (Kurs. gub. aw.)

„Zeit. f. St. u. L.“ par ta, us fleykawibas darbu apwainota Ans Bisseneeka fanemshana dohd schihs finnas: Kad tas warras darbs pee ta kuryneeka Taube 26. Merz bij podorrihts un polizejas dohmas tuhds greesahs us to, nelabbä flawä stahwoschu pee Jaun-Platones perakstito Ans Bisseneek, tad kwartaloffizeers Jaskowfki ar wiffu firdi nehmahs metleht, ka winnu rohka dabuhtu. Pehz 2 deenahm isdewahs useet weetu, kur Bisseneeks nupat bij bijis un pehz kabda drauga mellejis, tik jau gan fawas fleykawibas bedra. Turpat Jaskowfklis arri dabuja issinnah, ka Bisseneeks to deenu pehz tam taisjahs us Tukkumu dohtees, bet gribboht wehl faut kur kahdu sahdsibu darriht un few pilnigu zella naudu eegahdatees. Laj nenotiku wehl jauns grefts, Jaskowfklis leeta nu jo wairahk ruhpeja. Wiffu zauru nakti turreja nepeelusis wakti us wiffahm tekkohm, pa kurrähm behglis warretu ismukt. Swchtdeenas rihtä pulks. 5. bij atkal pee darba un no kahda pasihstama dsirdeja, ka Bisseneeks preefsch pusdeenas buh schoht probjam dohtees un eeschoht ar labbu lihkumu ap pilsehtu. Jaskowfklis finna ja taha weetä amestees, ka pehz 6 stundu gaidishanas fleykawa winnam teesham rohkas eeskrebja. Gohds un pateiziba tahanam tizzigam polizejas wihran!

„Rihg. andel. aw.“ lassam, ka no Kreewusennes isg. gadda us sweschahm semmehm iswesti 19,875 sirgi, zaur zaurim makjarts pa 100 rublu gabbala; ta tad zaur scho leetu ween irr eenahuschi kahdi 2 millioni rublu. Prettinehmeji irr bijuschi: Pruhfchi, Austréeschi, Turki, Rihnefchi, bet wiffuwairahk Moldaweeschi. Ta tad jareds, ka waldibas ruh schohanah gar kreetnu sirgu audsinashanu jau fahk sawus auglus nest.

Rihga, ka Wahju awise raksta, gulloht kahdi 250 tuhks. birkawi linnu, kas tik gaida, laj fuggi tohs wedd probjam us zittahm semmehm.

„Zeit. f. St. u. L.“ siuno par jauno semkohpibas bee-dribu, ko semneeki Lehrpatas aprinkli sawä storpä zehluschi un kas taggad no waldishanas apstiprinata. Kad apdohma, kahds daschfahrtigs labbums no tam atlezz, ka weens zaur ohtru warr scho un to isprohweht, palihdsibu panahkt un mahzibas laffitees, tad pateesi par to japreezajahs un jawehlahs, ka arri muhsu pusee tahdas beedribas zeltohs.

No Raunas vusses laffam „Balt. semk. ned. r.“ ka tur pee fainnekeem leelä flawä nahku siawada linnu mihsoma maschine. Effoht ar 3 pehdas plattu rohbotu grihdu, kas rinki edama 20 pehd. garea. Va scho grihdi emoht pahri 4 rohbaini rukti, no 1 sirga wilkti; kad 5 lihds 6 reis apgahuschi apkahrt, linni effoht ismihstti. Va 60 kuhlischu leekoht us reis wirfsu. Dauds valdeewa fazzitum, kad kahds mihsch loffitajs no tahs vusses mums ikairakas finnas par scho maschine suhlitu, ihpaschi wajta irr fainnekeem eewchlejama.

Hapsale (Iggoun. semm) scho wassaru gaidihs us juhras bahdi leelststu frohna mantineeku.

Nowgorodes landschaste irr patti no frohna usneh-musees pasti us wiffeem saweem zelleem apgahdaht un isgabj. gadda 48 tuhks. rubtu pelnijus. Wiffu scho pelnu irr atwehlejuski skohlas buh schohanahm par labbu. Kad arri gittur ta dorritu!

S.

No Jeisska (Melnahs juhras kasaku semm) mums raksta, ka tur ne sen ar Deewa valihgu un firdigu draudsites gahdachanu Lutteru tizzibas lohzelki few jauku luhgshanas nammu zehluschi. Klahtakas finnas par to nessim nahkofchä peeliklumä. Starp zittahm finnahm grahmatä laffam arri schihs: Schi pahrdishwota seema bij daschada; pirmais fals ar rihta wehju fahkabs 23. November un pastahweja lihds 4. Dezember, te atkal leetus bij klahnt un dewa ka plibkchkeja ween; ta pagahja wiss Dezemberis un wehl Janwara pirmahs deenas ar siltu laiku, daschu deen faulite ta speeda, ka waffaras laikä un arraji pa steppehm strahdaja nofvihduschi. Bet sché tew seema ar 8. Janwari bij atkal klahnt un dauds bargaka par pirmo, ka pehz nezik deenahm swineeksi fahla braukt us juhras, kur dasch bagats lohms gaidija, bet rihta wehjisch, kas 29. Janwar stipri plohsijahs ispohtija atkal juhras lednu, to no mallas plattä juhra dsihdamis; daschu swineeku juhra draudeja apriht, bet valdeewa Deewam, no schiheenes swineekem wissi isglahbabs. Bahrgais seemas laiks pee mums jau no 5. Februar irr probjam. — Labbibas feh schohanahm fahkabs no 18. Februar; seemas sehsja rahdahs labba, ja tik Deews dohs angligu gaisu, tad warr zerreht us bagatu plauschanu, pawaffaris wairahk wehfs un wehjohts, — lihds ar pawaffari arri pee mums daschas flimimbas fahla isplahtitees, ka garrais fahfis, ar so dauds behrnianu mirra, pee usangu-scheem atkal neaukahs karstuma gustas.

A. J. S.

No ahrsemmehm.

Berlinē 21. April multa parlaments fabzees. Gan bij zerrejuschi, ka Bismarks Lehning wahrdā sapulzi apfweizinahs, bet ne ka. Irr palizzis kahdam laikam wehl sawā muischā, jo effoh aikol tahds fanihzis ar wesselibu. Kaitē effoh dseltena slimmiba.

— Tabaka schnauzejeem par sinnu, ka weena sorte, ko fauz „Bahia“ irr atrasta par lohti sfahdigu wesselibai. Tabaks effoh bes kahda paladina fwinna dekki eetichts un no schi peenemm sawadu gifti, kas schnauzeja wessilibu pohsta waj arri gallu spehj padarriht. Labbahl tad tahdu nebruhkesim!

Sakshu semkohp, awise raksta par skudrahm un rau-
ga peerahdiht, ka tahs ne mas kohkeem sfahdi nedarroht;
ta effoh tihra nepraktiba, kad sfudrinas pohstoht, jo
deewsgan leels tas labbums effoh, kas no wianahm at-
lezz. Winnas finnoht smalki usmekleht tabru perrekus,
tapehz tahs orweenu redsoht pa eewainotahm lappinahm
tekkajam, wesselahs tahm bijuschas nebijuschas. Brüh-
schōs no waldibas pusses aislegts, winnas pohstoht.

Brüsselle 15. April kahdā wehrpschanas fabrikki damfs-
tatlis plihis un breefmigu pohstu padarrijis, dauds kam-
bari faspaqidit un zilwei, kas eekshā bijuschi no kar-
steem gorraincem nopluzzinati, kahdi 8 jau mirruschi un
dauds bes zerribas slummi; bes tam zaur kahdā jukschanu
wehl ugguns grehks iszehlees. S.

Londones plaschā pafauls pilsehtā nupat kahdā jauns
seewischis „Laura“ wahrdā rahdoht neredsetas skunstes,
kur skattotees matti no bailehm stahwu zellotees, ar aif-
feetahm ozikhm diennoht keru par pirksta beesu drakti,
kas augstu goisā isstepta. Ar to wehl nau deewsgan, jo
sawu keru dībdama wehl nessohit us mugguras masu
behrnini. Waj ta nau ihera Deewa kahrdinachana?
Pateci labbi buhtu, kad tahdas rahdischanas pawissam
taptu noleegtas.

Kashmirres waldineeks Englantes lehnineenei war-
ren dahru schalli sfinkojis, pee kurros 300 wehweri
trihs gaddus auduschi. Un ko tatschu ta apfegs? Mir-
stama zilweka kafku.

Amerikā jauna kneepaddatu maschine isdohmata, kas
ik pa 10 stundahm taisa lihds 80 millionu kneepaddatu.
Fabrikuhahs, kur tik dauds loj leek. Bet waj tad muhsu
meitas ween ne-isbruhke labbu teefu no tahm?!

E. F. S.

Saimneebas padohmi.

Tahru pahrlats pehz mehnescheem.

1) Janvari, Februari un Merzā buhs wissus tahru
sfiklus, perrekas un nokaltuschahs lappas no auglu koh-
keem nonent un fodedsnaht. Tapat arri nonemmamas
tahs ohlas, kas pee kohkeem un dahrsa audsejeem atroh-
dahs un eesohkumā ar bruhni-dseltenu, tad ar pelehku
spalwu apfahatas, kā arri kahparu ohlinas pee farreem.

2) April un Mai mehnesi buhs no rihta agri, jeb
kad leetus lihst, kahparus, kas tiblōs sfakrabjuschees,
pawissam isnihzinah. To wiſehtaki ware padarriht, ja
uhdeni ar melnahm seevhem fajauz un tā par lihypamu
sfchidrumu pataifa, un tad muhrneeka pinseli sfchinni fullā
eemehrldams, ar to wissus perreklihus apfakka un no
kohka nonem. Laj tahripini apfahrt wasadamees kohku
wairs ne-aiffkartu, tad kohks ar aukstu uhdeni wairahk
reises apleijams. Wissus ahbola seedu pumpurus, kas
labbus seedus nedohd, buhs nonent un ispohstiht, tapehz
ka eeksh teem ahboka tahrya kuhnus irr eekshā.

3) Juni un Juli mehnesi buhs wissus tahrya kuhnus
no kohleent un zittahm leetahm turumā nolasshiht. Juli,
kur taurini islihduschi sawas dseltenas oblos gan us, gan
appaksh lappas dehj, buhs wissas tahs lappas lihds ar
ohlahm ispohstiht.

4) August un September mehnesi seen jaunais tahryu
perrejums laukā, opgrausch lappu wirspussi, dabuhn abdu
un eetinnahs tad ar zitteem draudisibā nowihtuschahs lop-
pās, fataifidamees us seemu. Schihs lappas tad jau
taggad ware nonent.

5) Oktoberi sfakrabi no kohkeem un zittahm leetahm
un weetahm, kas patwehrumu dohd, wissas ar bruhni-
dseltenahm spalrahm pahrwiltahs dsimtkahvara ohlas;
arri noleez ap kohkeem stipru 8 zellas plattu papihra rinki,
kurra widdus 2 zellas plattumā ar wahgu darwu jeb putnu
lihmi irr aptraipihits; zaur to taurina besspahnainas
mahtites teek noturretas us augšchu kahpt un sawas ohlas
us kohla isdebt.

6) Novembei un Dezemberi buhs papihra rinki no
jauna opfimehreht, ja tas jau fausā palizzis. Taggad
jau arri tas darbs eefahkams, kas Janvar, Februar un Merz
mehneschōs preeskrafstiks; pahr wissahm leetahm tahs
pee kohkeem wehl karradamahs nowihtuschahs lappas no-
nemmamas, kur tahripini par seemu sawu meegu isduſſ.

Th. Poresch.

Par raddineeku faprezzeschanohs.

Kahds roktitajs raksta par raddineeku faprezzescha-
nohs sfahdas wehrā lisschanas:

Dabbai sawi lissumi. Kas tohs pahrlahp, to winna
sobda; un pee ta atreebjahs, kaut arri walts lissumi
pahrlahpeju ne-aistiktu.

Franzijas dakteris Dewo a irr wehrā lizzis 125 tah-
dus loulatus pahru, kur wihrs ar feewu bij tuvi raddi.
22 pahri bij ne-augligi; 17 pahru behrneem bij wairahk
pirstu, kā peenahkahs; 2 pahru behrneem bij blukainas
kahjas; un newēna pahra behrneem nebij ihsta wessiliba.

Kad tuvi raddi sawā storpā prezzejohs, tad neretti
tahdu behrni iri kurli, zitteem irr refnas, uspampufchahs
galwas, sobbi aug wehlab kā peenahkahs, garra un
meesas augšhana mehds pakawetees.

Jo tuwaki raddi, jo leelahks pohts pee behrneem irr mannamā.

Amerikas dakteris Lewis irr rakstus weddis por 28 laulibahm starp brahku un mahsu behrneem un 6 laulibahm, kur tehwa tehws un tehwa mahte, jeb mahtes tehws un mahtes mahte brahki un mahfas bijuschi. 7 no scheem pahreem bij ne-augligi. Atlifikuscheem pahreem pawissam bij 192 behrni. 58 behrni ihsu laiku pehz dīsimjhanas mirra. 47 behrneem bij fchahdas jeb tahdas wainas pee meesas, waj pee galwas, waj kahjahn, jeb zittur kur. 23 behrni bij wahji; 4 behrneem kriktama flimmiba; 6 ne ihsti pilni pee prahsta; 1 irr kurls; 2 akti; 2 pawissam nepilnigi lohzeiki; 5 farkanas un 6 wahjas ozziš. Un arri no zitteem retti kahds behrns pee meesas un garra irr weffels.

Kad raddi sawā starpā prezzejahs, tad familijas wahjibas un kaites wissupirms raddojahs un salaffahs un eet no weena auguma us ohtru un trefchu. Ir tad, kad lulatee abbi gluschi weffeli, tahdas laulibas daudssreisahm irr ne-augligas un nelaimigas.

Bet kad weenā familijā tahdas raddu prezzeschanahs noteek ohtru un trefchu reis, tad dīsimums jo mannamī paleek nabagahks pee meesas kā pee garra dahwanahm.

Minnetais dakteris beidscht prassa: ja brahku un mahsu behrni war prezzeetees, kam tad ne arri brahlis ar mahsu? tē teescham nau nekahda leela starpiba.

Laj nu gan ne-esmu nekahds weztehwā, tomehr dands reis esmu dīsiedejis safflam: „prezze to, laj sweschineeki nenahk starpā.” „Tew waijaga R. R. prezzeht, ta tew irr radda un labbi bagata; kam tad manta laj nahk swefchu rohkās?” — Bet kā no fchi raksta effom mahjiju-schees, tas nau wis pareisi, kad raddineeki sawā starpā prezzejahs. Bilweziga dabba to nepaness un Deews pats to tā eestahdijis.

Laj tapehz kātrs tautas draugs us to lihds gahda, ka schahdas laulibas masumā eet, un kur reds tahdas dohmas zellotees, tur laj rauga peepalihdseht, ka tahs tohp no prahsta ilmostas. Bet kur diwi raddi no Deewa zel-keem wadditi jo karsti irr weens us ohtru jau usdohmajuschi, tā ka nespēj weens bes obtra palikt, tee jo sīfniqi sawu fīrdswehleschanu un luhgjhanu fawa Deewa preefchā laj ness, ka Winsch, kas warr spezijhgs parahdi-tees par muhsu meesas un dabbas wahjibu, laj sawā schehlaſtibā nowehrsch wissas tahs behdas, kas no meesas pusses spehj zeltees. — Schihs mannas dohmas.

C. T.

Wehl weena suhdsiba.

Ne sen (skatt. „Latv. Alv.” Nr. 5) „gudrais Schim-mels” muhsu teizamais skaters tāhm zilweku beedribahm, kas uzsihtigi puhlejahs gallu darriht tai neschehligai un besdeewigai mohzifchanai, kas mums no zeetsīrdigeem zil-

wekeem allaschin japaness, — no muhsu pusses karstas pateizibas fazzijsa un turklaht winnahm tschekras suhdsibas preefchā zehla un luhsa: ka tee tur isteikti grubtumi laj nowehrshti taptu. No wissa fīrds preezajohs, ka zaun fawā fikatera gudru galwinu pee tam effam nahkuschi, faweeem labdarritajeem wissu kaushu preefchā pateizibū parahdiht; bet arri kohki noschehloju, ta tannis 4 suhdsibas nestahw eekschi, kas man us wezzahm deenahm bij javeedishwo, jo, kad suhdsibas usnehma, es tikko no tīrgus pahrnahkusi, biju pawissam besspehzigā, ka ne-spehju us leelo sapulzi aiseet. Tapehz es nabadsite eedroh-schinajohs zeen. lohpu aistahwetaju beedribahm taggad weena patti fawā suhdsibū un luhgjhanu preefchā zelt. Manna suhdsiba irr fchi:

Isgahjuschi waſſar weenā waſkarā, kad lohpi bijohm pahedshti mahjās un ſogahjuschi laidarā, eenahza wezza fāimneeze lihds ar fāimneeku laidarā un gohwis apflattidamees spreeda, kura riht us tīrgu buhtu weddama. Es — it kā fawā nelaimi jau paredsedama — no bai-lehīm fahku ihdeht. Tē fāimneeze arri fakka: „Nu wihrin, es dohmaju, wezzo balsmugguri woiadsehs isdoht; winna jau irr labbi wezziga, fahk mas peena doht un ihsti weffela winna man arri wairā neleckahs: paklau kā winna ihd.” „Labbi, labbi feewin;” fāimneeks fazzijsa, „laj tad leelais Geschus ar Janzi riht agri winna vusti probjam us tīrgu. Mehs paschi isbrauksim pehz aſaida, un ja Geschus lihds tam laikam winna par 20 rubleem nebuhs pahrdewis, tad atdohsim paschi lehtahk.” At tu mannu ūbahu deeninu jeb rīktigahk ūbahu naſkninu, ko es nu pawaddiju. Tīk wezza polikusfi wehl no mahjahn ne-biju kustejuſees, un nu rihtā us tīrgu ja-eet! Dohmaju gan ūbahrpu turpu, bet wiss welti!

No rihta, gaismīnai tikko ūbilstoht eenahk laidarā fāimneezes mahte un pee mannis peenahkusi, tschukste-dama fahk man pluht ūpalwas. Dohmadama, ka wezzene no mannahm ūpalwahm few ūpilwenu grīb taisiht un manni ūbri ūpliku no pluhks, ūpliku erriga un fahku ūphorditees. „Baltmuggurīht, ne-efi tik nīschvetna! es tik ūpluhzu tew ūpalwu ūschikli, laj labba waisla pee mums paleek,” fāimneezes mahte fazzijsa, eebahsa to ūpalwu ūbukschki ūkuts ūkuts ūhdōs un aīsgahja probjam. Ne ilgi pehz tam eenahza leelais Geschus, usmetta man walgu us raggeem, ūwedda fehtā un ūpefchja rattu pakolā. Tad ūskrehja Dahrtshus no ūtobas un ūchwaipli-jahs: „Geschus, wezza mamma teiz, laj tu ūchito ūneep-addatu baltmuggurei ūeſprauschoht aſtes gallā, — gan tad winna ūeſchoht danzodamo.” Geschus pee tam bij mud-digs un darrija kā fazzihts: — es aī ūahpehm gan ūpehru, bet ūelihdsjeja neko. Kad tas bij padarrihts, tad Dahrtshus atkal fazzijsa: „Un mamma wehl teiza: kad tu tik garru kohki ūelikschōht rattōs, ūk baltmuggure ūgara, tā winna wehl labbaki ūeſchoht.” Tē arri Geschus no ūhaggaru ūtrehka ūwilka ūleelu nuhju, nomehroja

winnu pee mannis, kas par garru bija, to nogreesa un mehru eebahsa rattos. Bet es par tahdu mahnuntizzibü saschuttus un apnebmohs parahdiht ka winnu kneepaddatas un wehsdas neko ne-eesphj. — Tad nu laida walla: leelajs Geddinsch efehdahs rattos par ohrmanni un ma-sais Tanzis gahja no pakkas ar suttent dñshdams. Par mahju wahrteem man nemas negribbesahs ahrā eet, un es pret semmi atspehrufeos turrejohs pretti. Bet ahwu! te Tanzis un Dahrtschus ar suttenehm klah un sapuzzeja man lindrakus, ka bij japoadohdahs. Par to manni wed-daji likkahs preezigi: — usnahzahm us leelzella, fah-dahs abbi diwi rattos, eetaisija vihpi, ko yamihdamees luhpinaja, un drahsa mellajam ar pahtagu par mugguru laj tik laish kahjas walla. Un nu man nabadsitei firgam bij ja-istek lihds. Skrehju elsdama un puhsdama, un tad jau kahdu wersti ta biju tezzejusi. tad fahku ar wissa dulku raustitees un rattus zik spehdama apturreht. Ak tu Deewin, kas nu bij jareds! Tikkids ka Geschus ap-mannijs, ka negribbu freet, winsch dewa Tanzim sawu dshandschalu, un fazzija: „Nokaso to sterwu labbi kreetni, gan tad winnai kahjas raddisees.“ Tonkus nebijs flinks un ratteem pakkafreedams, drahsa man par tschinkschleem un par pawehderi, ka weetahm schuhlas uszehlahs. Par tahdu negantibu dohmās krittisi, es wehl arween turre-johs pretti ko spehju un raustidamees dohmoju walgu puschu dabuht. Bet tee bendes-kalpi schnohreja mellajam par bilsehm, ka tas ar wissu spehlu us preeskhu rahwa: kamehr es pawissam pee semmes pakrittu. Ir taggdd ne-gantneeki wehl nelikkahs meerā un — paschi sawā starpā runnadami, ka par tahdu wezzu maitu mas kas jahedha-joh; jo schihds winnu nopirzis, tai rihkli gan pagreesi-schoht, — rahwa manni schluhtisku us preeskhu. Bet tad nu no besgalligahm fahpehm gandrihs gals jau bij klah un es mehli isfahruft fahku ar nelabbu balsu blaut, tad besdeewji ta ka satruhkahs, apturreja firgu un kahwa man dauds mas atyuhstees. Par laimi krohgs drihs nah-za, tur schui pefehja mello pee lehnes un eegahja eelfchā. Par brihdi isnahza lihds ar labbi plezzigu wihr — un lahdedami no manueem nikkeem krohdsineekam stahstija. To dsiedoht man jau palikka baifs; — bet man par preeku krohgeris peenahzis puisehnus fahla funniht, faz-zidams: „Kas juhs par lohpu weddajeem effeet: juhs tik tahdi lohpu bendes! Ar to pahtagu, or ko juhs newainigo lohypiu kuhluschi, jums pascheem wajadsetu par dib-benu dabuht. Waj juhs arri redseet, ko lohpam effeet darrijuschi? Wiewi us raggeem usmettuschi, laish-tik walla ko spehj. Un tad nu wairs nespohj lihds freet, tad nemm daufiht, lausch ar walgu raggus no galwas ahrā un dihra us ohlahm dñhwam ahdu semmē. Juhs bendes-kalpi, waj tas nau kauns preeksch zilweleem un grehks preeksch Deewa? Ko nu palihds bahbu pakkas, durr asti kneepaddatas zik gribbi! Kä tur lohps laj eet, fur strikks winnam raggus ta grausch un kohpā schauds, ka

paragges tihri offinainas faberstas. Es no walga pa-taifschu apauschus, un redsefeet ka gohws meerigi es; bet freet, no tam fogaitees!“ To fazzijis, gohdawihrs atraisija mohku walgu man no rageem, fahchja apauschus ka firgam un usbahsa man tohs galwā. Tad is-wilka to kneepaddatu man no astes un metta winnu semmē, israhwa wehsdu no ratteem, vahrlausa winnu puschu un sweda sehtmallē. Nu sehneem palikka bail, ka fain-neeks nedabuhn dslrdeht, uehmahs lubgtees. Krohds-neeks peeteiza, ta ka lehnitum brauktu. Ak, zik pateiziga es tam gohda wihrani effu, kas manni no tabm mohkohm pestija. Puischi manni nepahrdewa, bet paschi fainneeki par 15 rubukeem. Tauna mäses mahte irr pahtifkupe klapafeewa, kas manni no tirgus gohdigi mahjäs pah-wedda un arweenu ruhpigi un mibligi par manni gahda. Bet to fasohditu walgu, ar ko manni tirgū wedda, es nemuhscham ne-aismirfischu; jo wehl ilgu laiku no tam galwa fahpeja un pawissam dulla bij, ta ka nefpehju agrahk sawu suhdsibu usdoht un katu libdszeetigu zilweku padewigi lubgt: laj pee ratteem weddoht muuns gohju lohpeem walgu nekad us raggeem nemett, bet laj apauschus pataifa un galwā usmauz: — tad nekahdu prette-stibu nerahdisim un no muhsu yusses mohs palissim bes-leekahm mohkohm.

Wezza Baltmuggure,
feschu behmu mahte.

Kä daschureis eet tad zittu ussöhbo.

(Patesfigs nootkums.)

Diwi Telgamas schibdi, brangi nogehruhscheas, ee-brauza N..... krohgā; bij svehtdeenas laiks, krohga istaba un gastu-kambars bij ar laudihm bahstn preebahsti. Kahds no weeseem nemmabs lepno schibdu ussöhboht, fazidams: „Kad tu isputtejis, nüdeen neworu nomehr-leht, waj schihds waj kungs!“ Schihds us tam atbild: „Nu, ko tad tu plahpe, tu jau tike turre mutte, tew utte pastale!“ Weesis paleek pikts un fakka: „Wadsi, klaufes schihd, ka tu ta warri teikt?“ Sastahjabs krohdsineeks lihds ar zitteem weeseem ap abbeem, kas nu nemmabs bahrtees un strihdetees. Schihds opleezina un apleezina, ka weesam utte pastala. Weesis fakka: „Labbi, israu-dsisim pastalu, bet kad nebuhs, kas tad? — Tew jadohd tad par strahpi stohps brandwihna, un ja buhs utte, tad es dohfschu.“ Schihds, eekarfs, nebehda nelo par nau-du un fakka: „Labbi, es dohfschu!“ Weesis nehmahs pastalu no-aut. Nu bij ko redseht! Wissi fmejhahs ka kuttinati un newarreja nemas fogaidht, kas nu buhs. Weesis pastalu no-ahwa, — bet uttes nau nekur! Tas nu issauz: „Waj tu reds schihd, ka nau, tu effi paspehlejis!“ Bet schihds atbild: „Ne, te schinni weeta eelsch ahdas irr ta utte.“ Weesis fakka: „Vahgreesisam pastalu, bet kad nebuhs, kas tad?“ Schihds: „Tad dohse wehl stohpe brandwihne.“ Weesis fagraisa pastalu, bet uttes nau un

nau. Schihds isprassa wehl stohpu brandwihna. Bet nu sohbgallis us weenäs pastalaš palizzis, pagehr loj schihds 30 kap. par pastalu aismaksojoh. Schihds lee-dahs makfah, jo to ne-effoh apnehmees. Weest nu notaissa steddeles wahrtus un nelaisch schihdeem probjam braukt eekam aismaksojuschi. Schihdi tecpjahs un brebz, laj laisch ahra; bet neka! Tee nu avnemnahs frohgå par naakti valkt. Isprassa no krohdineeka stohpu fahba kreh-juma un gabbalu rupjas maises un dohdahs meerä. Bet dris pehz tam, kad weens schihds bij ahra bijis, tee fadohma un aismakfa par pastalu pagehretahs 30 kap. un prassa, loj nu laischoht probjam braukt. Laisch arri schihdus. Kahdu laiku pehz tam, kad weest jau bij duhschu eeprischinajuschi, tee dohma mahjäsh braukt. Bet steddele isgahjuschi reds ka truhfsl pats labbois melnais firgs, un weetä atstahts sekkis kas neweenam neeederr. „Nudeen, schihdi buhs firgu pahrmijuschi!“ Nu mettahs street va wisseem zelleem us wissahm pasoules mallahm schihdeem paklat. Bet isfkroidijahs werstos, warbuht juhdsehs, —ne schihdeem ne wehfs! Pahibranz atkal wissi behdigti frohgå un sadur galwas, ko nu laj darra. Krohdineeks arri faschuttis, ka weefsem flikti isdeweess. Tas panem wöhlnkulti un ifeet atstahto firgu apfattih. Prassa: „Nu, waj tad schis firgs neweenam no jums neeederr?“ Weest atbild: „Né!“ weens usfitt firgam us krustu, fazidams: „Nudeen, brangs sekkis; bet to paschu brihd tas ecklaujahs: „Ak tu isputtejis, kas tad tas?“ — Bij pilna rohka ar skahbu krehjumu! jo schihds bij melno var sekkis padarrijis. Wihri nu kaunejabs un fptaudija, ka sawu muhschu nebij splaudijuschi; bet kas notizzis, tas notizzis. Ta nu sohbgallis schihdu ussohbodams bij few un saweem draugeem to leelako nerrestibu pataisjisis.

—Id.

Wilks un pijolneeks.

Wahsemme kahds pijolneeka ffrohdelihts, gabja naakti laikä no bales us mahjahn. Wihrinisch nemelkeja leel-zellu, bet dewahs vahrtreesham zaure beesumeem, kur zer-reja ahtroki mahjäsh tikt. Gabbalinu pagahjis eeflihka semmè. Nabadsinsch deewsgan pahrbijahs par to, ka ne-jauschi semmè eegrinnmis, bet bailes tappa wehl leelakas, kad eraudsija kahdu jarnas mohdes beedri, kas tur jau agraki kohrteli bij apnehmees. Aylubkodams eerandisia ka wilks bij par beedru. Pijolneeks bij wilku bedre eekrit-is, ko kahds gehgeris preeksch wilku ferschanas bij istaz-tis. Wilks pijolneeku ar spigulodamahm azizhm usluh-zoja. Skrohdelitum zits nekas pee robkas nebija ka pijole. Sawas bailés uswilka seidas un sahka preeksch wilka spebleht, bet schoreis wihrum spehleschona neweddahs wis ta ka zittahm reisahm. Wilkom atkal kahds nedfidehstis muistik islikohs lohti jouks, tapebz sahka arri tapat, ka jaklesunni kad dsird tauri puhscham lihds stabbuleht, ta

ka sabbaka musika newajadseja. Zitti wilki meschä tahdu ehmoju musiki dsirdedami, ko winnu beedris prattha istaiht, stabbuleja lihds, ta ka trohksns arween pee bedres twahk un turwahk nahza, un nabaga pijolneeziaam, no kurra tik ko weenam wilkom bij ko pa-ebst, lohti hoi-bija. Nu arri nahza weens, ohtes, tresch un wehl zet-torts weesis pee pijolneeka, ko bij sa-ohdufhi. Pijol-neeks drebbedams gaidija, woj nesohks deena aust. Seides pijolehm ne sawu laiku til ilgi nebij turrejufchahs, ka schoreis. Bet nu arri no tahdas leelas spehleschanas, kad ribta blahsma wehl nebij aufuse, diwi seides pijolehm notruhka un dris notruhka arri trescha. Nabadsinsch nu til us zettortabs un pehdigahs spehleja, bet wills lohti is-falzis bahsa purnu pee pijolehm flaht, kamehr seidi farau-stija. Va laimi atmazha arri wezzais gehgeris, kas jau no tahlenees bij isfirdis wilku singeoht un pijolneeku spehlejoht. Ibstenä loikä bij klah un nabaga pijolneeku no wilka naggeem ispestija un wilku nomaitaja. Muhsu pijolneeks no wilka naggeem wassä tizzis, pateiza sawam ispestitajam un gabja meergi sawu zellu. No tahs deenas apnehmähz zeeki, deenä ween un pa ihstu zellu eet. Kur ween ar saweem draugeem fatikkahs teem teiza; ka winsch lobbaki ar addatu sawu deenischku maijä gribboht velniht ne ka po frohgeem wasadamees spehleht. Ko loh-sija, to turreja.

A. G.

! Ne-eij par ueekeem suhdseht!!

Kahda muischä dñishwoja diwi dahrsa puiscchi, weens no teem islikahs ka mairahs prohtoht, ne ka ohtes, un tamdeht fayzahs sevi par dahrneeku. Ihpascha dahse-neeka tur nebija, jo zeenmahte patte waddija dahrsa buh-schanu. Ta leelaka sareebshana tam bij, kad kahdam ar wianu runnajoht isteizahs: „Kusch, kusch redsehs, kas nu buhs.“ Ar to tee zitti muischu laudis mehdja winnu allash nerroht. Reis gaddijahs ka stalla puisis ar winnu runnadams, tom par spihti atkal teiza: kusch, kusch redsehs, kas nu buhs. Schis nabadsinsch newaredams wairs to sawä dahrneeka firdi panest, laisch leelus wolla pee muischfunga gaspaschas suhdscht; funga pascha nebij mahjä. Istabä eegahjis, isstahsta sawas behdas fazidams: „Gasparchin, Tannis manni atkal nerroja.“ — Gasparchau ta nerroschana wehl nebij pasihstama, ta nu sihmu un qaida us to suhdsibu, ohtes atkal us to fvreedumu, ta tad brihtim uasikka abbi it klußu. Gasparcha newaredama neko sagaidiht, tihri ka pa nelaimi arri isteiza: kusch, kusch redsehs, kas nu buhs. Schis to dsirdedams, vakehra zepuri, pa durwihm ahra un sawas dusmäss daschu rupju wahrdi us gasparchu isschahwa, kas tai pehz sinnamä nahza. To atkal fungä nochma par hauu un nahza weens pehz ohtra ta, ka puisscham bij no weetas ja-iseet. Ulre ko dsirkstele spehj darribt, kad tai pakkulu kohdelu peedurr!

C. T.

' E! kur laimigs brihdis.

Merza mehn, beigas, weenu deen bija brihnum jaufs wakkars, ta ka ne webja puhsminau newarreja manniht. „Nu tik irr isdewigs laiks us schnepju jakti eet“ ta pee fewis dohmadams pakerru flinti un dawai us meschu: te gar uppi eedams pamannu ka pihle uhdens pluntschahs; man tahs nabadsites paleek schchl, ka ne-ee-eet d'sillumā un nenoslihst, tapebz flinti pee waiga lizzis, suhtiju tai finnu, laj nau tik drohsha. Un ko dohmajeet, manna flinte ne ween pihlei finnu ainsnessa, bet arri sternat, kas turpat pee uppes kruhmös fuhnnas pluhkaja, schi ka no sibbena spehreena trahpita, ar weenu lehzeenu gribbeja no pasaules isfprukt ahrā, bet redsedama ka bikkis jalapitas, fakaunejufees friht pee pirma lehzeena pee semmes, un uskriht saklim wirsū, kas ajs zinna itim meerigi gulleja un irr abbi nohst us weetas. Es to redsedams, pats wairs nesinnu, waj no bailehm jeb no preela, pazellu rohkas us augshu kohpā sañsdams; te par nelaimi schneppe kur gaddijusees kur ne, eeskreij man paščas rohkas un irr arri beigta. Ak tawu brihnumu! neweens to negribehs tizzeht.

M. J. Sprangel.

Baggatais wihrs Amerikā.

Wahzu awises sunuo par weenu baggatu fungu, Astor wahrdā, kam effoh 60 milj. dollari noudas un winna tehws effoh til bijis kascholu pahrdeweis, kas ar mas noudas eefabzis andeleht. Schis Astora k. effoh warren leelu grahamatu krahiumi (biblioteku) Nei-Jorkas pilsehtā cetañjis, kurrā 136 tubkst. grahamatas eelshā, kas wissas 300 tubkst. dollarus mafsojoh. — Wissa ehla lihds ar eerikschonu (ar damswaschini tohp kurrinata) mafsojoh 750 tubkst. dollarus. — E kur ehla un e kar nouda!!

E. F. S.

' Kursch leelahks kungs!

Bairu kehnisch Maks bij sawā loikā laipnigs un mißligis waldineeks. Weenreis jaur sahdschu jahdamā winsch runnaja ilgu laiku ar sahdschas wezzako jeb schulzu. Kehnisch prassija: „Nu kā tad Jums labbi klahjabs?“ Schulzis atteiza: „Kehnina majestete, es efmu par Jums leelahks kungs!“ — „Kā tas saprohtams?“ eefauzahs kehnisch. Schulzis atteiza: „Redsat, kehnina majestete, tad Juhs ko pawehlat, tad tas tuhliht noteek, bet man waijag 10 reisu pawehleht un kam wairahk japoawehl, tas irr leelahks kungs.“

Kehnisch Maks to eemehroja par to galhdadams, ka schulza pawehlefchanas tuhliht taptu peevilditas.

— —

' Grahmata Wisgrabbam.

Mihais Wisgribba kungs! Lassiju Juhs grahamatu, ko ne sen Wisdeggunam bijah ralstijuschi, tur Juhs peeminneet, ka Kursemme pret Leischeem kabda fainneku beedriba sakruppuscham ahshelim raggus un naggus apseltojoh un to us reeschanu dihdoht. Es mu skaidri azzis no peeres israudsiyes maledams schi beedribu pa muhsu pussi, jo mehs ari pret Leischeem dihwojam; bet nau no beedribas nei no ahshela ne ūmakas, tik jau tas buhs wairahk us deenwiddus pussi. Un waj finneet, kapebz maledju? waj finneet ko no Jums lubgshohs? Ta leeta ir schi: Ahshelis laikam nu jau buhs ajs dihdischanas pawissam sakruppis un til jau nabagelis nefagaidihs nei jounu sahli nei schi gadda apschu pumpurus. Tad nu es Juhs no sirds lubgtu, tad dabuhneet dsirdeht, ka ahshelis nosprahdsis, tad sianojeet to lectu avisēs un aislezeet labbu wahrdū par man pee beedribas, laj ahshha ahdu nevahrdohd nekam zittam, ka man. Tahda ahda ar apseltojeh raggeem un naggeem, un warbuht ari astes kaula mizziti, irr lohti retta leeta. Pee tahdas labprahrt raudstu peekluht. Douds labbas deenas Jums suhta dihwainu leetu Gribbis.

Wisjaunakahs finnas.

Nu-Jorkai tohp sunnohts, ka 20,000 Indoneeschi no Siones zilts tafotees farru zeit. Waldiba teem bes kaweschchanas saldatus prettim suhtijuši.

Berlines awises raksta, ka gross Bismark aikal effoh wessels, bet wehl 2 nedelas ar waldischanas lectohm nedarboeschotees.

— Tahs paščas awises arri finno, ka no tahm wiswairakam Eiropas waldibahm Fransijas prahliga pamahzishona: laj pahwests til aplam us sawu nemaldibu nemas nestihwejotees — tapshoht apstiprinata un Rohmā aisslahweta.

Rohmā par to nemaldibas mahzibū taggad jau ir seevischki sahk strihdetees. Ir schihs isschikhrušchahs divi dakkas, weena schai mahzibai prettineeze, ohtra to aisslahw. Abbas partijas noturn leelas sapulzes, bet nemaldibas prettineezehm no pahwesta polizejas taggad tappa aisleegts tahdas sapulzes noturreht un ja neklauñschoht, tad no Rohmas tapshoht isdūhtas. Nemaldibas mihiotajahm turprettim brihw sapulzetees zeek patihk.

No Atehnes par teem pee Maratones no laupitajeem fanemteem angsteem Englandeescheem, par kuru brihwlaifchanu laupitaji pagehreja 50,000 un pehz 25,000 £ sterlin (175,000 rubt.) lohti behdigas finnas kloht, jo wissi schee reisneeki, tamdeht ka Greeku waldiba slykawem ne-apsohlja strahpes atlaischany, tappa nokauti. Waldibas saldati rasbainekeem usbrukkuschi, winnu madonu un 9 rasbaineekus noschahwuschi un teem atliskuscheem 12 us pehdahm dsennotees pakkal.

